

Inhoudelijke raakvlakken

Holland Rijnland – Rijnstreekberaad

5 juli 2007

Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland
Schutterveld 9, 2316 XG Leiden
Postbus 558, 2300 AN Leiden
Tel. 071 – 523 90 90
Fax 071 – 523 90 99
E-mail: info@hollandrijnland.net
www.Hollandrijnland.net

*In Holland Rijnland werken samen:
Alkemade, Hillegom, Katwijk,
Leiden, Leiderdorp, Lisse,
Noordwijk, Noordwijkerhout,
Oegstgeest, Teylingen,
Voorschoten en Zoeterwoude*

1. Inleiding

Het Dagelijks Bestuur van het Rijnstreekberaad heeft informeel gevraagd aan het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland om over de mogelijkheden van toetreding tot Holland Rijnland door de aan het Rijnstreekberaad deelnemende gemeenten na te denken en mogelijke bespreekpunten hiertoe aan te geven. Aan het Rijnstreekberaad nemen de gemeenten Alphen aan de Rijn, Rijnwoude, Nieuwkoop en Jacobswoude deel. Begin 2007 maakte de heer Schoof, burgemeester van Alphen aan de Rijn en voorzitter van het Dagelijks Bestuur van het Rijnstreekberaad, een ronde langs de aan het Rijnstreekberaad deelnemende gemeenten. Het belangrijkste onderwerp hierbij was de bespreking van de toekomst van het Rijnstreekberaad. De meest voor de hand liggende uitkomst van deze gesprekken is dat er een verzoek gedaan wordt tot het aangaan van een verkennend gesprek om een eventuele aansluiting bij de regio Holland Rijnland te bepreken. Het is een reële mogelijkheid dat Alphen aan de Rijn, Jacobswoude, Nieuwkoop en Rijnwoude de komende maanden een formeel verzoek doen tot het voeren van deze verkennende gesprekken.

In september 2006 sprak het Portefeuillehoudersoverleg Bestuur en Middelen reeds over een eventuele aansluiting van de Rijnstreekgemeenten bij Holland Rijnland. De portefeuillehouders adviseerden het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland een notitie op te stellen over de inhoudelijke raakvlakken tussen de beide samenwerkingsorganen teneinde de discussie binnen de raden te faciliteren. Aan de hand van deze notitie zou het Dagelijks Bestuur het gesprek met de gemeenten van Holland Rijnland kunnen aangaan.

In deze notitie wordt ingegaan op :

1. De inhoudelijke raakvlakken.
2. De inhoudelijke positie van het gebied Holland Rijnland/Rijnstreek in de Randstad
3. De bestuurlijke positie van Holland Rijnland/Rijnstreek in de Randstad
4. Ontwikkelingen in de Rijnstreek.

Als bijlagen worden twee eerdere notities gevoegd. De eerste bijlage is geschreven door de Leidse historicus Cor Smit. Deze betreft een beschrijving van de oude Rijnstreek, waaruit blijkt dat er historische banden tussen de regio's Holland Rijnland en de Rijnstreek zijn. De tweede bijlage betreft een beschrijving van de overeenkomsten en verschillen tussen de twee samenwerkingsverbanden die het organisatieadviesbureau Price Waterhouse Coopers in 2006 maakte. Beide notities zijn in opdracht van het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland gemaakt.

1.1 Achtergrond en voorgeschiedenis

Medio 2005 vroeg het Dagelijks Bestuur van het Rijnstreekberaad haar deelnemende gemeenten om een standpunt over de koers van het Rijnstreekberaad. Aanleiding voor dit verzoek was de omvang van het samenwerkingsverband in relatie tot gemeentelijke herindeling. Na de herindeling tussen Liemeer, Ter Aar en Nieuwkoop bleven vier deelnemende gemeenten over, te weten Alphen aan de Rijn, Nieuwkoop, Rijnwoude en Jacobswoude. De Colleges van burgemeester en wethouders spraken uit dat onder de gegeven omstandigheden gezocht moet worden naar een niet-vrijblijvende samenwerking met Holland Rijnland. Het Algemeen Bestuur van het Rijnstreekberaad heeft deze uitspraak later bevestigd.

Naar aanleiding hiervan bracht op 8 december 2005 een delegatie van Holland Rijnland een bezoek aan het Rijnstreekberaad. Het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland gaf toen aan dat het nieuwe samenwerkingsverband Holland Rijnland nog pril was. Zij vermeldde ook expliciet in te schatten dat er geen draagvlak bestond om veel discussies te voeren over het Programma van Afspraken. Dit Programma van Afspraken ligt immers ten grondslag aan toen nog prille samenwerking van de gemeenten van Holland Rijnland. Holland Rijnland had zich tot doel gesteld dit Programma van Afspraken stevig ter hand te nemen en conform de planning uit te voeren. Het bestaansrecht van het huidige samenwerkingsverband Holland Rijnland staat of valt immers met het succes dat daarmee geboekt wordt. De gemeenten van het Rijnstreekberaad zouden indien zij wilden aansluiten 'op een rijdende trein moeten springen'.

Het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland wilde bezien op welke inhoudelijke raakvlakken samenwerking met de Rijnstreekgemeenten tot meerwaarde voor beide partijen leidt. Het adviesbureau Price Waterhouse Coopers onderzocht op verzoek van het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland in 2006 de inhoudelijke raakvlakken tussen het Rijnstreekberaad en Holland Rijnland. De conclusies van dit rapport zijn weergegeven in het discussiedocument *'inhoudelijke raakvlakken, samen sterker, door versterken expertise, schaalvoordelen en bestuurlijke slagkracht, op basis van inhoudelijke raakvlakken'*.

De hoofdconclusie in het discussiedocument luidt dat uit de uiteenlopende inhoudelijke programma's voldoende motieven naar voren komen om te kijken naar een niet- vrijblijvende vorm van samenwerking tussen het Rijnstreekberaad en Holland Rijnland. Op inhoudelijk en bestuurlijk terrein zijn er aanknopingspunten die een nadere verkenning rechtvaardigen.

1.2 Actuele ontwikkelingen

Er hebben actueel enige ontwikkelingen plaatsgevonden.

De gemeentelijke herindeling tussen Nieuwkoop, Liemeer en Ter Aar is voltooid. Het huidige Rijnstreekberaad bestaat uit vier gemeenten. De gemeenteraden van Jacobswoude en Alkemade kozen in hun vergaderingen van 29 maart 2007 voor een fusie tussen beide gemeenten per 1 januari 2009. Deze nieuwe gefuseerde gemeente zal zich waarschijnlijk willen aansluiten bij Holland Rijnland.

Daarnaast spelen er ontwikkelingen rondom herindeling van Rijnwoude waarvan de uitkomst nog niet duidelijk is. De meest recente ontwikkeling op dit gebied is dat Gedeputeerde Staten van Zuid Holland de bevindingen van de Commissie van den Berg overneemt. Een van de adviezen van de Commissie van den Berg omvat de herindeling van de gemeenten Waddinxveen, Boskoop en Rijnwoude. Bekeken zal moeten worden wat de gevolgen hiervan voor een mogelijke aansluiting zullen zijn.

Bovenstaande ontwikkelingen maken dat de gemeenten van het Rijnstreekberaad zich momenteel beraden op de toekomst van hun samenwerkingsverband. De vier gemeenten van het Rijnstreekberaad hebben hierbij de intentie uitgesproken om hierin gezamenlijk op te trekken en gezamenlijk één richting op te gaan.

Ook in Holland Rijnland zijn er ontwikkelingen die aanleiding geven om aansluiting van het Rijnstreekberaad te bezien. De Regionale Structuurvisie laat zien dat er grensoverlappende belangen en raakvlakken zijn op onder andere het gebied van economische zaken, de verkeers- en vervoersinfrastructuur het Veen-Weidegebied en toerisme. Ook de belangenbehartiging van het Groene Hart en de behoefte aan ruimte voor onder andere de bouw van bedrijventerreinen maken het voor zowel Holland Rijnland als de Rijnstreek interessant de inhoudelijke raakvlakken nader te bezien.

2. Inhoudelijke Raakvlakken

De inhoudelijke raakvlakken zijn gerubriceerd volgens de programma-indeling van Holland Rijnland. Achtereenvolgens worden de raakvlakken binnen de programma's Verkeer en Vervoer, Sociale Agenda, Economische Zaken en Ruimte beschreven. De inventarisatie is gemaakt op basis van de door Price Waterhouse Coopers opgestelde notitie en actuele informatie vanuit bijvoorbeeld de Regionale Structuurvisie en de discussie over het middenbestuur.

Uit de vergelijking tussen Holland Rijnland en het Rijnstreekberaad komt naar voren dat er veel overlap bestaat tussen de inhoudelijke thema's. De manier waarop overleg georganiseerd is verschilt echter. Holland Rijnland heeft vier programma's en vier gelijknamige portefeuillehoudersoverleggen, te weten: Verkeer en Vervoer, Sociale Agenda, Economische Zaken en Ruimte. Het Rijnstreekberaad heeft drie programma's; 1. Gezondheid en Maatschappelijke Participatie, 2. Veelzijdig Ruimtegebruik en 3. Milieu en milieuhandhaving. De drie programma's worden behandeld in zes portefeuillehoudersoverleggen, te weten: 1. Sociale Zaken en Onderwijs, 2. Gezondheidszorg, 3. Recreatie en Toerisme, 4. Ruimtelijke Ordening, Volkshuisvesting en Economische zaken, 5. Verkeer en Vervoer en 6. Milieu en Externe Veiligheid.

2.1 Verkeer en Vervoer

Binnen het Programma Verkeer en Vervoer kunnen de samenwerkingsorganen aansluiting en versterking bij elkaar vinden voornamelijk wat betreft de thema's: bereikbaarheid, verkeersveiligheid en het collectief vraagafhankelijk vervoer.

Bereikbaarheid

- **Openbaar vervoer:** Samen optrekken op het gebied van het openbaar vervoer is in het belang van beide regio's. Op dit moment overleggen beide regio's elk apart met de provincie over het OV-beleid en zetten apart een lobby in om het belang van de regio onder de aandacht te brengen van de provincie en de vervoerder. Gezamenlijk optrekken maakt de positie ten opzichte van de provincie voor beide huidige regio's veel sterker. De OV-visie, de RijnGouwelijn en de spoorverdubbeling Leiden-Alphen-Utrecht, zijn drie concrete projecten waarbij het zinvol is gezamenlijk op te trekken. Bij de Rijn-Gouwelijn speelt momenteel de uitkomst van het Leidse referendum. Door het 'nee' van de Leidse bevolking zal Leiden in nauw overleg met Holland Rijnland, maar ook met het Rijnstreekberaad als belangrijke belanghebbende, op zoek moeten naar alternatieven.
 - **Wegbereikbaarheid:** Ook voor de wegbereikbaarheid geldt dat een gezamenlijke lobby voor financiële middelen de positie van beide regio's versterkt. Het gezamenlijke belang ten aanzien van het wegverkeer en vervoer dat beide regio's hebben in het gebied maakt het ontwikkelen van een gezamenlijke visie zinvol. Voorbeelden hiervan zijn de Rijnlandroute (N11-west) en de verbetering N207; corridor van Alphen (via Schiphol) naar de Bollenstreek ('van A naar B'). Verbetering van bovengenoemde infrastructuur en bereikbaarheid zullen de al bestaande sociaal-economische verbanden doen uitgroeien en de relaties tussen de regio's verbeteren en versterken.
-

Verkeersveiligheid

- Op dit moment hebben beide regio's één regionaal platform verkeersveiligheid en hebben zij één verkeersleerkracht in dienst. Met het oog op efficiency en vervanging bij afwezigheid van de ambtelijke ondersteuning vanuit het samenwerkingsorgaan zou samenwerking goed zijn. Ook gedragsbeïnvloeding van de weggebruiker is bij aanpak op grotere schaal gemakkelijker en effectiever. Het Rijnstreekberaad werkt op dit moment samen met de regio Midden Holland voor wat betreft de verkeersveiligheid. Dit is een aandachtspunt bij een eventuele aansluiting bij Holland Rijnland.

Collectief vraagafhankelijk vervoer (CVV)

- Holland Rijnland heeft bij de fusie tussen het samenwerkingsverband Duin en Bollenstreek en de Leidse Regio de taken in het kader van het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer overgenomen van de Leidse Regio. Voor de gemeenten van de voormalige Duin en Bollenstreek wordt deze taak (nog) niet verzorgd. Er loopt een onderzoek naar de mogelijkheden tot de aansluiting van de Duin en Bollen gemeenten bij het CVV in 2011. In 2011 wordt de nieuwe concessie verleent voor het Openbaar Vervoer. Dan wordt gezien of het CVV voor alle gemeenten van Holland Rijnland hierin meegenomen kan worden. In de tussentijd lopen er al enkele individuele contracten af van gemeenten uit de Duin en Bollenstreek. De mogelijkheid bestaat dan om zich al eerder aan te sluiten bij de regeling die Holland Rijnland uitvoert.
- Samenwerking met het Rijnstreekberaad op het gebied van Collectief vraagafhankelijk vervoer kan leiden tot een betere herkenbaarheid voor klanten. Samenwerking heeft ook voordeel door de schaalvergroting. Het grotere budget en het gezamenlijke belang zorgen voor de sterkere onderhandelingspositie richting de provincie. Over het algemeen levert samenvoeging van uitvoeringstaken een efficiencyvoordeel op. Een mogelijk nadeel van samenvoeging is het grotere verzorgingsgebied dat hierdoor ontstaat, waardoor grote afstanden overbrugd moeten worden. Hierover zouden afspraken gemaakt moeten worden. Een andere complicatie is dat het CVV in de Rijnstreek anders is opgezet. De twee systemen combineren en het aanpassen van de regeling in Holland Rijnland voor alle gemeenten, vergt aanzienlijke aanpassingen in (een van) beide regio's.

Overall- conclusie Verkeer en Vervoer:

Beide regio's hebben met betrekking tot Verkeer en Vervoer voor een groot deel dezelfde belangen. Ontsluiting en bereikbaarheid van de regio zijn belangrijk. Voor Holland Rijnland geldt dat de Noord-Zuidverbindingen redelijk goed te noemen zijn terwijl de Oost-Westverbindingen verbeterd moeten worden. Voor de Rijnstreek geldt dit precies andersom. De Oost-Westverbindingen zijn sinds het gereed komen van de N11 redelijk te noemen, terwijl de Noord-Zuidverbindingen voor verbetering vatbaar zijn. Investerings in bereikbaarheid zijn voor beide regio's van groot belang (zoals de N11-west/Rijnlandroute en de doortrekking van de N207 richting de Duin en Bollenstreek). Voor beide regio's zijn de Oost-Westverbindingen binnen het openbaar vervoer, waaronder de lijnen van Hoogwaardig Openbaar Vervoer van belang.

Belangrijke aandachtspunten bij eventuele aansluiting zijn de vastgestelde meerjarige verkeers- en vervoerplannen, de concurrentie bij cofinanciering van grote infrastructuurprojecten door provincie en rijk en de grote financiële investeringen die met infrastructuurprojecten gepaard gaan. Een volledige aansluiting bij deze projecten zal lastig zijn, temeer omdat de inwonersbijdrage nu nog verschillend is. Op het gebied van verkeersveiligheid ligt samenwerking voor de hand gezien de overlap en synchroniciteit van het aandachtsgebied. Ook op het gebied van het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer biedt samenwerking voordeel, hoewel aanzienlijke systeemaanpassingen nodig zijn. Schaalvoordelen bij de organisatie lijken hier mogelijk.

2.2 Sociale Agenda

Met betrekking tot het programma Sociale Agenda zijn onder andere de subthema's Regionale Agenda Samenleving, Jeugd en Onderwijs, Gezondheidszorg en Welzijn, Participatie en Arbeidsmarktbeleid en Cultuur te onderscheiden waarbij Holland Rijnland en Rijnstreekberaad aansluiting bij elkaar kunnen vinden.

Regionale Agenda Samenleving

- Beide regio's geven grotendeels dezelfde invulling aan een Regionale Agenda Samenleving en voeren dezelfde soort activiteiten uit. De afspraken-set en de subsidies zijn nagenoeg gelijk, bovendien bestaat er al samenwerking op dit terrein. Verdere samenwerking lijkt voor de hand te liggen en een gezamenlijke overeenkomst biedt nog meer mogelijkheid om gemeentegrens overschrijdende doelstellingen te bereiken. Aandachtspunt hierbij is dat de looptijd van beide contracten in 2008 afloopt. Bij verlenging van de contracten is het verstandig rekening te houden met actuele ontwikkelingen.

Jeugd en Onderwijs

- Op het gebied van jeugd en onderwijs zijn schaalvoordelen te behalen door op bepaalde projecten samen te werken en door de gezamenlijke inkoop van trajecten. Het bureau Jeugdzorg is georganiseerd op het niveau van beide regio's gezamenlijk. Aansluiting van het Rijnstreekberaad bij Holland Rijnland maakt dat beide organisaties op dezelfde schaal zijn georganiseerd. Hetzelfde geldt voor de organisatie van de jeugdgezondheidszorg. De verschillende gemeenten uit Holland Rijnland en de Rijnstreek hebben samen met de Provincie convenanten afgesloten over de aansluiting van jeugdbeleid en jeugdzorg en over een ketenaanpak zorg rond jeugdigen en gezinnen.
- Ten aanzien van het onderwijs is het Rijnstreekgebied al met name gericht op Leiden. Leiden heeft een Universiteit en Hogeschool en ook op het gebied van het middelbaar onderwijs zijn er verbanden tussen beide regio's. Het ROC Leiden trekt de nodige leerlingen uit de Rijnstreek.
- Aandachtspunten met betrekking tot samenwerking op het onderwijsveld zijn de Regionaal Meld- en Coördinatiepunten (RMC). De Rijnstreek maakt onderdeel uit van de wettelijk ingestelde RMC regio Zuid Holland Oost. Daardoor is de Rijnstreek voor wat betreft het voortijdig school verlaten gericht op de regio Midden Holland. Voor Holland Rijnland geldt dat het Regionaal Bureau Leerplicht per 1 januari 2007 is ingebed, waarbij het o.a. de RMC functie zal gaan uitvoeren.

Zorg en Welzijn

- Op het gebied van Zorg en Welzijn kan samenwerking leiden tot een sterkere lobby voor subsidies, waaronder Europese gelden. Er kan gezamenlijk meer worden ingekocht er kan meer invloed uitgeoefend worden. Landelijke ontwikkelingen zoals de WMO kunnen ook aanleiding geven tot verdere samenwerking.
 - Tot de vorming van de huidige GGD, op schaalniveau van de veiligheidsregio, maakten beide regio's deel uit van de GGD Zuid-Holland Noord. De GGD Zuid-Holland Noord is weliswaar opgegaan in het grotere geheel, maar het beleidsvormend overleg vindt nog steeds plaats op het schaalniveau van beide regio's. Veel maatschappelijke partners hebben zich op het niveau van de voormalige GGD Zuid-Holland Noord georganiseerd. Aansluiting van het Rijnstreekberaad zou de regio op ditzelfde schaalniveau brengen. Hierdoor kan er eenduidig beleid en communicatie plaatsvinden met de verschillende partners.
-

- Op het terrein van de verslavingszorg en maatschappelijke opvang vervult de gemeente Leiden voor beide regio's een centrumfunctie qua beleid en de verdeling van rijksmiddelen.

Participatie en arbeidsmarktbeleid

- Holland Rijnland en het Rijnstreekberaad vallen onder hetzelfde economische werkgebied. Ook vormen beide regio's een gezamenlijk werkgebied voor de Kamer van Koophandel Rijnland. De KvK Rijnland zal per 1 januari 2008 fuseren met de KvK Haaglanden, maar zal een zekere subregionale oriëntatie behouden.
- Op het gebied van Participatie en arbeidsmarktbeleid leidt samenwerking tussen beide regio's tot een betere aansluiting bij regionaal georganiseerde maatschappelijke partners.
- Beide regio's nemen deel aan het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Rijn-Gouwe (RPA). In dit platform participeert ook de Intergemeentelijke Samenwerking Midden Holland. Het van oorsprong door de provincie ingestelde RPA beslaat een groot gebied. Het schaalniveau voor samenwerking zou kleiner moeten zijn. Het niveau van Holland Rijnland samen met de Rijnstreek zou zo'n schaalniveau kunnen zijn.
- Beide regio's zijn actief op het gebied van volwasseneneducatie. Projecten en campagnes welke nu al gelijksoortig zijn, kunnen gezamenlijk worden doorgezet. Een regionale aanpak kan schaalvoordelen opleveren.

Cultuur

- Op het gebied van cultuur kunnen de regio's samenwerken. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt vooral bij de gemeenten. Het is niet waarschijnlijk dat hier veel schaalvoordelen te bereiken zijn.

Overall-conclusie Sociale Agenda

Op het gebied van de Sociale Agenda zijn er veel inhoudelijke raakvlakken te vinden tussen beide regio's. Veel maatschappelijke organisaties en belangengroepen op het gebied van de sociale agenda zijn al op het schaalniveau van beide regio's georganiseerd. Op het gebied van de Sociale Agenda is al ervaring opgedaan om gezamenlijk te vergaderen. In de afgelopen periode heeft er al zo'n vier keer een gezamenlijk overleg of conferentie plaatsgevonden op het gebied van jeugd en WMO. Daarnaast treffen de verschillende portefeuillehouders elkaar in GGD verband. Voor wat betreft de Sociale agenda lijken er geen onoverkomelijke knelpunten voor een eventuele aansluiting te bestaan.

2.3 Economische zaken

Bij het programma Economische Zaken zijn er raakvlakken tussen de samenwerkingsverbanden binnen de thema's Kantoren en Bedrijventerreinen, Detailhandel en Recreatie en Toerisme.

Kantoren en Bedrijventerreinen

- Zoals hierboven reeds vermeld is het bedrijfsleven op het niveau van beide regio's samen georganiseerd als Kamer van Koophandel Rijnland. Ook na de aanstaande fusie met de KvK Haaglanden zal er een zekere subregionale oriëntatie blijven bestaan. Door de samenwerking van de regio's Holland Rijnland en het Rijnstreekberaad kan er een betere aansluiting met het georganiseerde bedrijfsleven worden gevonden. Een ander voordeel van aansluiting van het Rijnstreekberaad is dat de druk op het ruimtegebruik beter verdeeld kan worden. Door de schaalvergroting neemt de diversiteit, en daardoor de weerbaarheid van de economie toe. Ook de vorming van economische clusters, het bij elkaar voegen van gelijksoortige bedrijven, kan een versterking voor beide regio's betekenen. Door samenwerking kan een gezamenlijke strategie worden opgesteld ten aanzien van bedrijven en kantorenterreinen. In Holland Rijnland bestaat op dit moment een grote schaarste aan ruimte voor bedrijventerreinen. De Rijnstreek heeft relatief meer ruimte ter beschikking. Als aandachtspunt hierbij geldt dat er goede afstemming plaats moet vinden over de allocatie van bedrijven (terreinen).

Detailhandel

- Beide regio's vormen momenteel het Regionaal Economisch Overlegorgaan (REO). Hierdoor hebben beide regio's zich al gecommitteerd aan een zelfde detailhandelsvisie wat aansluiting op dit punt zal vergemakkelijken. Aansluiting van het Rijnstreekberaad zal leiden tot een sterkere positie richting de provincie.

Recreatie en Toerisme.

- Op het gebied van recreatie en toerisme nemen de gemeenten binnen Holland Rijnland overwegend zelf het initiatief. Op het niveau van het samenwerkingsverband als geheel vindt er wel enige samenwerking plaats, al is deze zeer bescheiden. Wel bestaan er goede mogelijkheden om op gebied van recreatie en toerisme in de toekomst verdere samenwerking tussen de verschillende gemeenten te zoeken.
- Tussen Holland Rijnland en het Rijnstreekberaad bestaat op dit gebied dan ook een verschil. In het Rijnstreekberaad vindt er op het gebied van de uitvoering van beleid wel samenwerking plaats.
- Op het gebied van waterrecreatie vindt er tussen beide regio's wel samenwerking en afstemming plaats. Recent is bijvoorbeeld het uitvoeringsprogramma Hollandse Plassen opgesteld. Hierin worden de speerpunten van het toeristisch beleid van Holland Rijnland en het Rijnstreekberaad uitgewerkt. In het uitwerkingsprogramma werken Holland Rijnland, het Rijnstreekberaad en de provincies Zuid en Noord-Holland samen om de waterrecreatie in de Hollandse plassen te versterken.

Overall- conclusie Economische Zaken

Op het gebied van Economische Zaken zijn er veel inhoudelijke raakvlakken. Er vindt al samenwerking plaats op het gebied van detailhandel. Voor de kantoren en bedrijventerreinen zijn er zowel kansen al concurrentiemogelijkheden. Qua toerisme en recreatie richten Holland Rijnland, het Rijnstreekberaad en de verschillende deelnemende gemeenten zich op diverse onderwerpen, maar is er ook veel overlap. Samenwerking in de toekomst kan een versterking betekenen en expertisevergroterend werken. Aansluiting lijkt voor wat betreft Economische Zaken een kans tot versterking.

2.4 Ruimte

Binnen het programma Ruimte kunnen raakvlakken worden onderscheiden binnen de verschillende subthema's; Ruimtelijke Ordening, Wonen, Natuur en Landschap en Milieu.

Ruimtelijke Ordening

- Op dit moment stelt Holland Rijnland een Regionale Structuur Visie (RSV) op. Het bestuurlijk platform Zuidvleugel speelt een belangrijke rol binnen het programma Ruimte. Samenwerking op dit gebied zal de lobby ten opzichte van het Rijk, de Provincie en andere maatschappelijke organisaties versterken. Door de groei van het inwoneraantal neemt het gewicht binnen het Zuidvleugeloverleg met VROM en V&W en binnen de gehele Randstad toe. De doelstelling van Holland Rijnland om Groene Hart open te houden komt overeen met die van het Rijnstreekberaad. Aansluiting maakt de regio een sterkere speler in het Groene Hart en kan een impuls betekenen voor de belangenbehartiging van de Groene Hartgemeenten. Een goede ontwikkeling van het Groene Hart betekent versterking van recreatie en toerisme voor beide regio's. Bij samenwerking op het uitvoeringsniveau kunnen ervaringen en expertise opgedaan bij de projecten zoals het Offensief van Teylingen/integrale herstructurering Greenport Bollenstreek, de As Leiden Katwijk, de Oude Rijnzone, het Groene Hart, samengebracht en uitgewisseld worden. De ontwikkeling van de As-Leiden-Katwijk (ALK) ligt in het verlengde van de ontwikkeling van de Oude Rijnzone in ruimtelijk, economisch, financieel en verkeerstechnisch opzicht. Het ligt het voor de hand om op deze gebieden nauw samen te werken en te komen tot een integrale ruimtelijke aanpak. De verschillende doelstellingen Ruimtelijke Ordening vragen hierbij aandacht. Afstemming tussen de 'Groene Hart' zone en de stedelijke gebieden vraagt gerichte inspanning. De spanning tussen de verstedelijking van de Oude Rijnzone en het openhouden van het Groene Hart en Duin en Bollenstreek brengt ook kansen met zich mee. De verstedelijking van de Oude Rijnzone en de As Leiden- Katwijk kan de druk op de overige gebieden verlichten. Op het gebied van de bedrijventerreinen bestaan er mogelijkheden, maar wellicht ook bij de woningbouw.

Wonen

- Beide regio's werken met of aan een woonvisie en een bouwscenario. Op het beleidsveld wonen zijn er nu al verschillende materiële relaties. Samenwerken en het wegnemen van juridische barrières dragen bij aan het vergroten van de dynamiek op de woningmarkt. Het samenvoegen van beide regio's maakt dat er een grotere woningmarkt ontstaat waarop huurders kunnen reageren. Het bestaan van verschillende woonsystemen en potentiële moeilijkheden bij het integreren van de huidige twee afzonderlijke woningmarkten kunnen belemmerend werken. Hierbij kan het consumentenbelang benadrukt worden.

Natuur en Landschap

- Projecten op het gebied van natuur en landschap zijn vaak regiogrensoverschrijdend. Aansluiting van de Rijnstreek vereenvoudigt het formuleren van een samenhangend beleid voor het Groene Hart. Een deel van Holland Rijnland maakt onderdeel uit van het Groene Hart. De partners waarmee het Rijnstreekberaad en Holland Rijnland mee samenwerken op het gebied van Natuur en Landschap zijn vaak ruimer dan de regio georganiseerd. Samenwerking op het gebied van natuur en landschap maakt beide regio's kansrijker voor subsidies in aanmerking te komen. Door aansluiting versterken meer prioritaire en complementaire gebieden elkaar. Holland Rijnland heeft natuur en landschap benoemd als een van haar speerpunten. Aansluiting bij Holland Rijnland opent mogelijkheden voor de aan de Rijnstreek deelnemende gemeenten. Aansluiting kan ook betekenen dat Natuur en landschap nadrukkelijker op de kaart komt te staan.
-

Aandachtspunten zijn de verschillen tussen de 'Groene Hart' regio en de stedelijke regio. Ook de nieuwe financiële verplichtingen voor het Rijnstreekberaad bij het aangaan van de overeenkomst 'Zichtbaar Groener' is een aandachtspunt.

Milieu.

- Samenwerking leidt tot een betere aansluiting bij regionaal georganiseerde partners. Op dit moment maken Holland Rijnland, enkele gemeenten los van Holland Rijnland en een gemeente uit het Rijnstreekberaad gebruik van de diensten van de Milieudienst West Holland. Aansluiting van de Rijnstreek bij Holland Rijnland zal de overlegstructuur vereenvoudigen omdat er dan minder overlap is. Aansluiting van de Rijnstreek maakt dat het Veen-Weidegebied, de Leidse Vaart en de Oude Rijnzone binnen een regio vallen. Beleid gericht op deze gebieden zal makkelijker en eenduidiger tot stand komen. Het integratieproces tussen Ruimtelijke Ordening en Milieu dat bij verschillende gemeenten is ingezet is een aandachtspunt. Ten aanzien van de aanpak van de (externe) veiligheid sluit de aanpak op een groter regionaal niveau beter aan bij de huidige schaalgrootte van de veiligheidsregio. Het is overigens de tendens om veiligheid op een grotere schaal aan te pakken.

Overall- conclusie Ruimte

Op het gebied van ruimte en milieu is aansluiting van het Rijnstreekberaad bij Holland Rijnland goed mogelijk. Ruimtelijke doelstellingen komen in grote lijnen overeen en liggen in sommige gevallen in elkaars verlengde zoals de verstedelijking in de As Leiden Katwijk en de Oude Rijnzone. Afstemming van grote infrastructurele projecten die regiogrensoverschrijdend zijn, is voor beide regio's van groot belang. Voor beide regio's is het noodzakelijk om op dit gebied te komen tot een vorm van niet-vrijblijvende samenwerking. Afspraken over een bouwscenario voor woningbouw, kantoren en bedrijventerreinen kunnen worden gemaakt. Het afstemmen van de woningmarkt en het verdeelsysteem is een aandachtspunt dat zorgvuldig bekeken moet worden. Onderzoek naar de meerwaarde van integratie van de woningmarkt kan aanleiding zijn om deze op termijn samen te voegen. Ten aanzien van het milieu ligt samenwerking voor de hand. Er kunnen gemakkelijk schaalvoordelen geboekt worden en partners zijn nu al op een grotere schaal georganiseerd. Op het gebied van veiligheid is met de komst van de veiligheidsregio verdere samenwerking gewenst en goed mogelijk. Op het gebied van natuur en landschap kan samenwerking leiden tot versterking. Veel projecten op het gebied van natuur en landschap zijn grensoverschrijdend en het samenwerken biedt de mogelijkheid om het landschap steviger op de kaart te zetten.

2.5 Speciale aandachtspunten

Naast de hiervoor genoemde inhoudelijke raakvlakken zijn er ook speciale aandachtspunten in het eventuele vervolgproces. Hierover moeten afspraken worden gemaakt. Het hieronder genoemde lijstje is zeker niet compleet maar dient als schets voor te bespreken onderwerpen.

Wat gaat een en ander bestuurlijk betekenen:

Er dienen afspraken gemaakt te worden over bestuurlijke en financiële onderwerpen.

Bestuurlijk:

- **Dagelijks Bestuur:** Bij aansluiting van de Rijnstreek moeten er afspraken worden gemaakt over de invulling en verdeling van de bestuurlijke functies. Ook moet besloten worden uit hoeveel leden het Dagelijks Bestuur zal bestaan.
- **Algemeen Bestuur:** Ten aanzien van het Algemeen Bestuur moet bepaald worden uit hoeveel leden het zal bestaan en hoe het stemrecht verdeeld zal worden.
- **Vergaderfrequentie:** momenteel vergadert het Algemeen Bestuur vier keer per jaar en het Dagelijks Bestuur één keer in de twee weken. Bepaald moet worden of dit zo blijft of dat dit aanpassing behoeft.
- **Bevoegdheden en mandaten:** Bepaald moet worden of de bevoegdheden en mandaten die momenteel overgedragen zijn aan het Dagelijks Bestuur blijven bestaan, aangevuld moeten worden, of dat er bepaalde zaken terugvallen naar de deelnemende gemeenten.

Financieel:

- **Financiële bijdrage deelnemende gemeenten:** De bedragen die de deelnemende gemeenten aan Holland Rijnland betalen zijn hoger dan de bedragen die de deelnemende gemeenten aan het Rijnstreekberaad betalen. De reden hiervoor is dat het taken pakket van Holland Rijnland groter is dan dat van het Rijnstreekberaad. In 2006 was het bedrag dat gemeenten in Holland Rijnland betaalden per inwoner ongeveer twee keer zo hoog als het bedrag dat de gemeenten in de Rijnstreek per inwoner betaalden voor hun samenwerkingsverband. Voor Holland Rijnland is het totaal bedrag opgebouwd uit een bedrag voor het basispakket en een bedrag voor een pluspakket. Indien Het Rijnstreekberaad zich zou aansluiten moet bezien worden op welke gebieden zij mee gaan doen en dus het basispakket betalen en waar er eventueel aansluiting bij het pluspakket mogelijk is. Duidelijk is in ieder geval dat samenwerking leidt tot schaalvoordelen op het organisatieniveau en daardoor mogelijk kan leiden tot besparingen c.q. kwaliteitswinst. Ook hierover dienen afspraken gemaakt te worden.
 - **Regionale Investerings Strategie:** Binnen Holland Rijnland zijn met instemming van het Algemeen Bestuur op 28 maart 2007 de financiële afspraken vastgelegd over de realisatie van vijf grote regionale projecten. Indien er gekomen kan worden tot een vorm van aansluiting van de Rijnstreekgemeenten bij het (RIS) zal het soortelijk gewicht binnen de Randstad toenemen. Belangrijk vraagpunt hierbij is in hoeverre aansluiting bij de RIS mogelijk en/of wenselijk is en in welke mate de 'nieuwe' gemeenten gaan meebetalen en of de er meer projecten opgenomen kunnen worden in de RIS. Veranderingen van het RIS zullen niet eenvoudig tot stand kunnen komen. Een nadrukkelijke discussie zal op dit punt gevoerd dienen te worden
-

3. De positie van beide regio's in de Randstad

Al geruime tijd vindt er een discussie plaats om te achterhalen hoe de bestuurskracht van overheden vergroot kan worden. Landelijk en provinciaal wordt ingezet op sterke regio's in verstedelijkte gebieden en op gemeentelijke herindeling van kleinere gemeenten. Binnen de Zuidvleugel van de Randstad nemen Holland Rijnland en het Rijnstreekberaad qua bestuurskracht en macht een kleine rol in. Tot voor kort konden de regio's op deze schaal overleg plegen, al nam het Rijnstreekberaad hier bestuurlijk niet aan deel. De huidige regering spreekt niet langer over een Noord-vleugel en een Zuid-vleugel, maar over de Randstad als geheel. Het belang van samenwerking tussen Holland Rijnland en het Rijnstreekberaad ten opzichte van de Provincie en binnen de Randstad is hierdoor toegenomen. In vergelijking met de WGR+ regio's; stadregio Haaglanden en stadregio Rotterdam, is de invloed van Holland Rijnland richting de provincie en de ministeries VROM en V&W gering. Het gezamenlijk optrekken van beide regio's of de aansluiting van het Rijnstreekberaad is daarom van groot belang. Op deze manier wordt de positie ten opzichte van andere overheden versterkt. Dit is onder andere belangrijk voor de fondsenvererving en de bescherming van gebieden zoals het 'Groene Hart'. Voor het Veenweide en Plassengebied, een gebied dat duidelijk in beide regio's ligt, kan aansluiting een positieve uitwerking hebben. Voor grotere infrastructurele projecten en het verwerven van fondsen en steun hiervoor is gezamenlijk optrekken van groot belang.

4. Ontwikkelingen binnen de Rijnstreek.

Tot slot maken actuele ontwikkelingen in de boezem van het Rijnstreekberaad de vraag actueel of aansluiting van het Rijnstreekberaad vanuit bestuurlijk oogpunt wenselijk is

Het Rijnstreekberaad heeft geruime tijd als samenwerkingsverband goed gefunctioneerd. In 2003 zijn er twee rapporten verschenen over het functioneren van het Rijnstreekberaad. Een rapport van KPMG en een van de verschillende gemeentesecretarissen van de deelnemende gemeenten van het Rijnstreekberaad. Uit de evaluatie in de rapporten kwam naar voren dat de huidige vorm van samenwerking te beperkt was en er weinig toekomst gezien werd voor het voortbestaan van de gemeenschappelijke regeling indien er geen aanpassing voorzien werd. Deze conclusie is indertijd bestuurlijk onderschreven en later nog eens herhaald in een evaluatie van de bestuurders en raadsleden van het Rijnstreekberaad.

Een tweede conclusie van uit de rapporten was dat er gemeentelijke herindeling nodig was om de bestuurskracht te versterken. Dit heeft inmiddels geleid tot een herindeling van de gemeenten Liemeer, Ter Aar en Nieuwkoop. Daarnaast hebben de gemeenteraden van Jacobswoude en Alkemade in hun vergaderingen van 29 maart 2007 gekozen voor een fusie tussen beide gemeenten per 1 januari 2009. Ook is er momenteel een discussie gaande over een eventuele herindeling van Rijnwoude waarover de Commissie van den Berg een advies heeft uitgebracht aan de provincie Zuid-Holland. In haar rapport adviseert de commissie de gemeenten Waddinxveen, Boskoop en Rijnwoude te herindelen tot een gemeente. Bekeken zal moeten worden wat de gevolgen hiervan voor een eventuele aansluiting van de Rijnstreek bij Holland Rijnland zullen zijn.

De gemeenten die deelnemen aan het Rijnstreekberaad concludeerden dat het bestaansrecht van het Rijnstreekberaad steeds meer onder druk is komen te staan. Daarom beraden de aan het Rijnstreekberaad deelnemende gemeenten zich op de toekomst van het samenwerkingsverband. Hierbij hebben zij nadrukkelijk de intentie om gezamenlijk op te trekken. Als een belangrijke richting hebben zij uitgesproken te kijken of de aansluiting op termijn bij Holland Rijnland voor de vier gemeenten de meeste gewenste optie is. Zij hebben zich uitgesproken zich hiertoe in eerste instantie te willen richten op Holland Rijnland.

Holland Rijnland en de aan haar deelnemende gemeenten dragen een zekere verantwoordelijkheid om te bezien of aansluiting mogelijk is en voor alle partijen een meerwaarde met zich mee kan brengen.
